

„Pa Kreicburgas un Jēkabmiesta ielām” Orientēšanās sacensības 2013

Ādamsona saliņa.

Krustpils jeb Ādamsona saliņas nosaukums cēlies no kādreizējā gruntsgabalu īpašnieka uzvārda Ādamsona, kuram ir piederējusi šī sala. Uz Ādamsona saliņas kuploja liels ābeļdārzs, kas arī piederēja Ādamsonam. Saliņā bija arī smilšains krasta līcis peldētājiem un laukums zaļumballēm. Uz saliņās bija ierīkotas arī dzirnavas. Ja ugunsdzēsēji rīkoja balli, tad no zāgētavas dēļiem pār šauro Daugavas attekku jeb Mazo Daugavu uzcēla laipu tiltu. Pilsētiņas tuvums un tomēr atšķirtība no tās piedeva ballei īpatnēju gaisotni. Kamēr pašarnieki dziedāja un dancoja, reiz otrā krastā izcēlās ugunsgrēks.

Jautājums: Kas nodega otrā krastā pretī Ādamsona saliņai:

- 1) aptieka
- 2) veikals
- 3) bankas ēka
- 4) zāgētava

Uzdevums: Noteikt doto bakalejas izstrādājumu veidus.

Grūbas, lēcas, sarkanās lēcas, miežu putraimi, kvieši, rudzu milti.

Skaubīša iela.

1889. gada 14.aprīlī Krustpilī dzimis viens no ievērojamākajiem jēkabpīliešiem - kara lidotājs un latviešu aviācijas aizsācējs Kārlis Skaubītis. Mācījies Jēkabpils pilsētas skolā, vēlāk Pēterburgas Gatčinas kara aviācijas skolā. Pirmā Pasaules kara laikā piedalījies 95 kaujas lidojumos. Veicis 56 lidojumus ar gaisa balonu (stratostatu), vienu reizi 1911.gadā pārlidojis Daugavu dzimtajā pilsētā. No 1921.gada bijis Latvijas aviācijas darbnīcu priekšnieks, šajā laikā pēc viņa iecerēm tika konstruēti vairāki lidaparāti. 1929.gada 5.septembrī gāja bojā izmēģinājumu lidojuma laikā Spilves lidlaukā. Pēc nāves apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Jautājums: Kurā vietā Jēkabpilī Kārlis Skaubītis demonstrēja lidojumus ar gaisa balonu:

- 1) pilsētas tirgus (Vecpilsētas) laukumā
- 2) **Kroņa dārzā**
- 3) Krustpils pilsētas parkā
- 4) Siena tirgus laukumā
- 5) Ādamsona saliņā

Daugavas pietātne.

Visvecākā Jēkabpils – Krustpils pārceltuve, pēc vēsturnieku domām, atradusies pretī Dārza ielas galam, bet otrā Daugavas krastā atradās pareizticīgo baznīca ar tirgus laukumu pievārtē. Nākamā celtuves vieta atradās pretī Celtuves ielas galam, kura gāja garām kalēja Ašaka smēdei. Upju tvaikonis „Gulbis”, kurš tautā dēvēts par „Gulbīti”, bija galvenais pasažieru pārvadājuma līdzeklis starp Krustpili un Jēkabpili. Kuģa pietātnes vieta Krustpilī atradās starp 7. un 11. ēku. Krastā kases ēkā pasažieris nopirka biļeti, nokāpa pa laipām uz kuģa klāja vai lejā, kajītē. Pār Daugavu cēla arī vietējie laivinieki. Liels pieprasījums pēc viņiem bija ledus un viņu iešanas laikā, jo kuģis tanī laikā nekursēja. Tad laivā bija divi laivinieki: viens airēja, bet otrs ar ķeksi atbīdīja sāņus peldošos ledus gabalus.

Jautājums: Kurā gadā tika atklāta pirmā pārceltuve no Jēkabpils uz Krustpili

1) 1764.gadā

2) 1881.gadā

3) 1694.gadā

4) 1814.gadā

5) 1922.gadā

Uzdevums: Salikt puzzle, noteikt objektu, kas tajā attēlots, un kurā vietā objekts atrodas

Skulptūra „Mazais vijolnieks” blakus Jēkabpils Agrobiznesa koledžai.

Krustpils aptieka.

Uzdevums: Uzrakstiet attēlā redzamo ārstniecības augu nosaukumus. Nosakiet, kādu slimību ārstēšanai paredzētas šīs receptes?

Vai pazīsti šos ārstniecības augus?

Kādu slimību ārstēšanai paredzētas šīs receptes?

1.recepte

Nem ēdamkaroti kumelīšu ziedu un liepu ziedu, aplej ar glāzi verdoša ūdens, var pievienot pelašķu uzlējumu, ko gatavo šādi: divas ēdamkarotes žāvētu pelašķu lakstu aplej ar pusotru glāzi verdoša ūdens, ļauj slēgtā traukā stundu ievilkties, tad izkāš.

2.recepte

Pret šo vainu līdz, ja uz nakti pieliek svaigu dadža lapu ar pūkaino pusi pie miesas. Svaigas mārutku lapas var pielikt uz vairākām dienām. Tās var arī mainīt. Pa ēdamkarotei, medus un etiķa uzliek uz apvītušas kāposta lapas un piesaitē sāpošajai vietai.

Radikulis

Krasta iela.

Uzdevums: Uzrakstiet, kādas Jēkabpils ielas Jūs zināt, kas nosauktas Latvijas pilsētu vārdā.

Aizkraukles iela, Bauskas iela, Cēsu iela, Daugavpils iela, Ilūkstes iela, Kokneses iela, Līvānu iela, Madonas iela, Ogres iela, Pļaviņu iela, Rēzeknes iela, Rīgas iela, Siguldas iela, Viesītes iela, Viļānu iela.

Viesnīca "Belvija".

Viesnīca "Bellevue" jeb tautā sauktā "Belvija" bija divstāvu koka ēka, kas atradās Daugavas kreisajā krastā. Viesnīca celta 19.gadsimta beigās un darbojās līdz Pirmajam Pasaules karam. Pirmās brīvvalsts laikā viesnīca savu darbību atjaunoja un par tās īpašnieci kļuva Otilija Ozoliņa. 20.gs. 20. gados viesnīca kļuva par lepnu saietu namu. Tiek nodibināta vietējā teātra trupa, kas viesnīcā sniedz izrādes. 30. gados augšējo zāli pārbūvē, ierīkojot skatuvi, šo zāli sauca par Treilona zāli, jo tās interjeru veidoja dekorators Elerts Treilons (1899 – 1961), latviešu spēlfilmu „Lāčplēsis” (1930) mākslinieks inscenētājs. Šeit ir spēlējis arī Rīgas Latviešu biedrības orķestris Jāzepa Mediņa vadībā. Uzceļot Aizsargu namu, nozīmīgākā sabiedriskā dzīve pārcēlās tur, bet "Belvija" saglabāja viesnīcas un krodziņa funkcijas. Viesnīca "Belvija" pastāvēja līdz padomju varas gadiem, kad šī viesnīcas ēka tika pārveidota par dzīvojamo namu. Ēka tika nojaukta 1990. gadā, uzbūvējot Daugavas dambi.

Jautājums: Ko nozīmē vārds „Bellevue”:

- 1) **skaistais skats**
- 2) baltais vilnis
- 3) spožā saule
- 4) ērtā vieta
- 5) zilais krasts

Jēkabpils cietums.

Ir zināms, ka cariskās Krievijas laikā tagadējā Brīvības ielā atradās Jēkabštes cietums, kurā tika ieslodzīti kriminālnoziedznieki un nemiernieki. Neesam atraduši pierādījumus par važās iekaltiem no Jēkabpils cietuma katorgā izdzītiem cilvēkiem, taču sistēma bija šāda:

Nonākot aiz cietuma vārtiem, arestanti, iekalti važās, izgāja cauri cilvēku pulim un kājām devās tālā un grūtā, vairākus tūkstošus kilometru garā ceļā, vasaras svelmē, pa dubļiem vasarā un nežēlīgā aukstumā ziemā. Ejot cauri pilsētām, arestanti vāca žēlsirdības dāvanas. Kad katordznieki parādījās ielās, tad sāka nākt ziedojumi, neatkarīgi no tā, kādam rajonam cauri tika vesti arestanti – bagāto, nabago, vai tirdzniecības rajonam. Jo vairāk ļaužu uz ielām, jo vairāk ziedojumu tika arestantu artelim.

Katordznieku grupas tika dzītas vienreiz un uz visiem laikiem izstrādātā kārtībā – priekšā izsūtītie katordznieki važās, pa vidu izsūtītie nomitinājumā, bez kāju važām, bet piekalti ar rokām pie kopējās ķēdes, pa četri, no aizmugures, tāpat ar rokām piekaltas pie ķēdes gāja katorgā izsūtītās sievietes. Astē vilkās apgrūtinājums ar slimajiem un bagāžu, ar sievietēm un bērniem, kuri sekoja tēviem un vīriem uz nomitinājumu. No sāniem, priekšā un aizmugurē gāja konvoja zaldāti un brauca konvoju kazaku vienības.

Jautājums: Cik sver šīs važu ķēdes?

8,5 kg.

Arvīda Žilinska Jēkabpils mūzikas skola.

Uzdevums: Spēle „Ievērojami cilvēki”.

Brigadere

Anna

Rakstniece

"Nāc līdz, Annele, iesim pie tēva."

"Kur ir tēvs?"

"Lielceļa laukā, aiz kalna."

Labprāt, labprāt. Annele ir priecīga līdzgājēja, lai aiz kādiem kalniem, lai vai cik tālu.

Māte tai nevar dot nevienas rokas, tās pilnas nesamā. Annele ieķeras mātei bruņos un ļaujas uzvilkties kalnā."

Šī daiļdarba autore atpūtu praktiski nepazīna. Kā īsts latviešu darbarūķis viņa neapnikusi strādāja, savu spēku smeldama pamatvērtībās, kas izsakāmas trīs vārdos – Dievs, daba, darbs.

Garūta

Lūcija

Komponiste

Pianiste, pedagoģe. Kantātē „Dievs, Tava zeme deg” (1944) ar Andreja Eglīša vārdiem parādās komponistes dziļā izpratne par tautas likteņgaitām, kristīga cilvēka pārdzīvojumi apvienojas ar tautas nacionālajām izjūtām. Tolaik kantāte izskanēja Rīgas Vecajā Ģertrūdes baznīcā diriģenta Teodora Reitera vadītā kora izpildījumā, bet ar jaunu spēku tā atkal tika izpildīta pēc 46 gadiem Mežaparkā estrādē 1990.gada Latviešu Dziesmu svētkos.

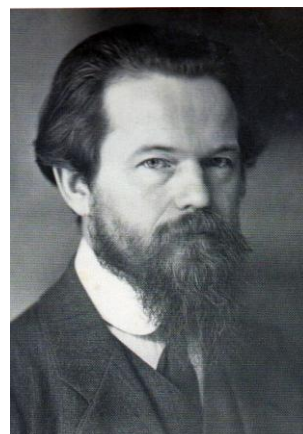

Jaunsudrabiņš

Jānis

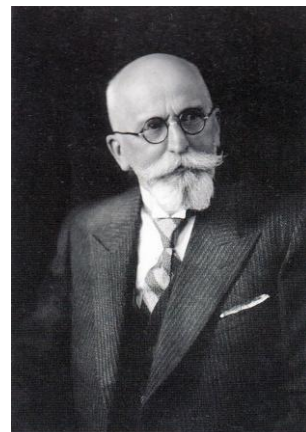
Rakstnieks

Divu mūzu kalps. Abām mīlestībām – rakstniecībai un glezniecībai – veltījis gandrīz vienādi daudz laika un spēka. Tēlojumu krājumi „Senā sēta”, „Ar makšķeri”, romāni „Jaunsaimnieks un velns”, „Nāves deja”, ainavas klusinātā krāsu gammā, grāmatu ilustrācijas, ziedi, portreti ir tikai neliela daļa šīs dziļi inteligentās un daudzpusīgās personības daiļrades daļa. Rakstnieks mira emigrācijā Vācijā 1962.gadā, taču 1997.gadā atgriezās savā dzimtajā Neretā un tika pārapbedīts dzimtajā Neretas Ķišku kapos.

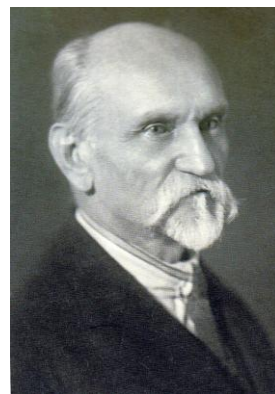

Purvītis**Vilhelms****Gleznotājs**

Ainavists, latviešu nacionālās ainavu glezniecības izveidotājs. Izcils ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas gleznotājs. Bijis Latvijas Mākslas akadēmijas dibinātājs un ilggadējs rektors. Viņam piemita apbrīnojamas darbaspējas – jau 1932.gadā viņa uzgleznoto darbu skaits ir ap 2000. Stāsta, ka meistars gleznoja pat slimības gultā. Savā daiļradē daudzveidīgs – no reālisma manieres līdz pat modernismam. „Ziemas nakts”, „Pavasara ūdeņi”, „Pirmais sniegs”, „Rudens” un daudzas citas gleznas iekļautas Latvijas kultūras kanonā.

Rainis**Dzejnieks**

Dramaturgs, sociāldemokrāts. Dzimis Dunavas pagasta „Varslavānos”, beidzis Pēterburgas universitātes Juridisko fakultāti, kādu laiku strādājis izvēlētajā profesijā. Jaunās strāvas laikraksta „Dienas Lapa” redaktors. Ar savu sievu salaulājās cietumā 1897.gadā. Četrus gadus pavadījis trimdā Slobodskā, 1905.gadā emigrēja uz Šveici, no kurienes atgriezās 1920.gadā.

Valdemārs**Krišjānis****Tautsaimnieks,
publicists**

Latviešu jurniecības pamatlicējs, Ainažu jūrskola dibinātājs. Viņa vārdi „*Latvji, brauciet jūriņā, Naudu krājiēt pūriņā!*” savulaik mudināja daudzus latviešu kļūt par kapteiņiem, stūrmaņiem, kuģu būvētājiem. Studējis Tērbatā. Savā 30. dzimšanas dienā 1855.gada 2.decembrī pie savas studenta istabiņas durvīm piestiprināja vizītkarti „Latvietis”. Ventspilī jūras krastā atrodas viņam veltīta Miervalda Poļa veidotā skulptūra.

Strūves parks.

Uzdevums: Salikt tekstu no vecvārdiem.

patapa	brīvs brīdis, vaļa
ķocis	grozs
veģis	baltmaize, kliņģeris
spengoles	dzērvenes
bogs	pūlis
grīns	nīgrs, bargs
klapatas	raizes, nepatikšanas
laidis	slinks
šķirme	veiksme
lone	alga

Kad rudenī tev gadās **patapa**, piecelies labi agri, ņem **ķoci**, ieliec tajā kādu **veģi** un dodies uz purvu lasīt **spengoles**. Vari iet viens vai **bogā**, tad būs jautrāk, tikai **grīnu** cilvēku gan neņem līdzi, ar to būs viena **klapata**. Ja nebūsi **laidis** un tevi pavadīs **šķirme**, tad arī iegūtā **lone** būs laba.

Izmantotie avoti:

100 Latvijas personību. Rīga, 2006.

Akuraters, Jānis. **Dienu atspīdumi.** Rīga, 1996.

Berķe, Inese. **Kara lidotājs Kārlis Skaubītis.** Brīvā Daugava, 2006.gada 21.septembrī.

Bērziņa, Iluta. **Izstāde „Cel mani pār par Daugavu”.** Brīvā Daugava, 2011.gada 29.martā..

Jānis Akuraters un skrejošais laiks. Rīga, 2004.

Ruberte Inese. **Senvārdu vārdnīca.** Rīga.

Skujiņš, Arnis. **Zilā saite**. Rīga, 2009.

Vīksna, Arnis. **Pirmā aptieka mūsu rajonā**. Brīvā Daugava, 1987.

Interneta resursi:

<http://www.compomat.ru>

www.letonika.lv

<http://lv.wikipedia.org>

www.zudusilatvija.lv